

Vad ska du tänka på om du måste sätta ditt bolag i konkurs?

Majoriteten av Sveriges företag går nu igenom en svår tid. Inom många marknader kantas vardagen av sjunkande försäljningssiffror, en konstant nedåtgående börs, sviktande betalningar och påtaglig oro för uppsägning av anställda.

Tyvärr blir följderna av dessa finansiella svårigheter att ett flertal företag snabbt får likviditetsproblem och, om ingen lösning infinner sig, hamnar på obestånd. Själva definitionen av obestånd är att gäldenären inte kan betala sina skulder i tid och att denna oförmåga inte endast är tillfällig.

Skulle sådana omständighet råda bör styrelsens ledamöter förbereda bolaget för att träda in i en frivillig konkurs. Innan konkursbeslutet fattas bör dock varje företagare se över alternativen. Går det t.ex. att anpassa antalet arbetstagare efter den minskade efterfrågan eller finns det en möjlighet att förhandla med fordringsägarna om möjligheterna till anstånd, avbetalningar etc., med tanke på det exceptionella läge som har uppstått.

Konkursförfarandet

En konkurs inleds med att en ansökan lämnas in till tingsrätten inom vars upptagningsområde bolaget har sitt säte. Man kan enkelt gå in på Domstolsverkets hemsida, www.domstol.se, och ta reda på vilken tingsrätt bolaget hör till. Tingsrätten utser en konkursförvaltare som ska hantera bolagets tillgångar och ge största möjliga utdelning till bolagets fordringsägare/borgenärer. Om det är bolaget som ansöker för egen del beviljas konkursen i de flesta fall omgående och ansökan är dessutom kostnadsfri.

När konkursförvaltaren har utsetts och konkursen inletts har bolagets senaste styrelse alltjämt en del skyldigheter för att underlätta processen. Det föreligger bland annat en upplysningsskyldighet beträffande allt som kan tänkas vara av vikt för konkursprocessen, inklusive information om egendom som finns i utlandet. Man ska även närvara vid de sammanträden som konkursförvaltaren och/eller domstolen kallar till. Närvaroplikten anses vara så viktig att domstolen vid styrelseledamöternas frånvaro kan besluta om hämtning samt reseförbud och i värsta fall häktning.

För anställda finns det möjlighet att få ut viss obetald lön från staten enligt reglerna om lönegaranti. Konkursförvaltaren kommer även att handlägga dessa frågor.

Ansvar för bolagets skulder

Huvudregeln vid en konkurs är att en styrelseledamot inte är personligt ansvarig för bolagets skulder och därmed inte skyldig att ersätta fordringsägare för de förluster som kan uppstå. Det finns dock, som alltid, undantag från huvudregeln som är viktiga att känna till innan en konkursansökan lämnas in. För att inte riskera personligt ansvar bör följande två saker läggas på minnet.

1. Håll ett noggrant öga på det egna kapitalet.

Om bolagets skulder ökar tär detta på det egna kapitalet. Om styrelsens ledamöter har skäl att anta att det egna kapitalet understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet måste de agera och genast upprätta en kontrollbalansräkning. Vad den ska innehålla framgår av aktiebolagslagen, men det är bäst att vända sig till sin revisor för anvisningar. Om balansräkningen bekräftar att aktiekapitalet är förbrukat till hälften eller mer ska styrelsen snarast möjligt kalla till en kontrollstämma och där fatta beslut om bolagets framtid och huruvida det ska träda in i likvidation. Tas beslutet att fortsätta verksamheten ska en andra kontrollstämma hållas inom åtta månader från den första stämman. En ny kontrollbalansräkning ska upprättas och om den påvisar fortsatt förbrukat aktiekapital ska styrelsen inom två veckor ansöka om likvidation. En likvidation är dock bara möjlig att genomföra i ett bolag som har möjlighet att betala sina skulder. I annat fall kommer beslutet troligtvis att resultera i en konkurs istället.

Skulle en kontrollbalansräkning inte upprättas alls, eller något av de ovan angivna stegen inte utföras korrekt, kan ett personligt ansvar uppstå för sådana skulder som bolaget ådrar sig under den tid då styrelsen borde ha agerat. Ansvaret är solidariskt, men om en ledamot kan påvisa att denne inte har varit försumlig kan denne undgå personligt ansvar.

Om det finns risk för personligt ansvar, vilket kan göras gällande även efter att bolaget gått i konkurs, kan det därför vara viktigt att göra en extra ansträngning att lösa skuldsituationen, snarare än att lämna in en konkursansökan.

2. Var medveten om bolagets skatteskulder och när dessa förfaller till betalning

Det är förfallodagen som är utgångspunkten för om du som ledamot kan åläggas personligt ansvar för bolagets obetalda skatteskulder. Domstolarna tillämpar detta strikt, vilket i praktiken innebär att om förfallodagen är på måndagen och konkursansökan inkom på tisdagen kan ett personligt ansvar (företrädaransvar enligt skatteförfarandelagen) föreligga om styrelsen har agerat, eller valt att inte agera, uppsåtligen eller av grov oaktsamhet.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ska poängteras att en konkurs till följd av en sargad marknad inte ska ses som ett misslyckande, utan en situation som många företag oundvikligen nu hamnat i. Först bör varje företagare se över vilka alternativ som finns. Om alternativen inte är tillräckliga och styrelsen har agerat i enlighet med de bestämmelser som finns för att undvika personligt betalningsansvar, kommer ett frivilligt konkursförfarande med största sannolikhet att vara det bästa alternativet för alla inblandande parter.

Malin Levén rev. Hanna Nilsson

Jurister på Nordbro